بۆ دەنگەکانی کورد هەڵبژاردنەکانی داهاتووی تورکیا یەکلایدەکرێنەوە.. ڕەزا شوان

بڕیار وایە لە ڕۆژی یەکشەممەی (١٤/ مای/٢٠٢٣) هەڵبژاردن بۆ پەرلەمان و بۆ سەرۆک کۆماری تورکیا بکرێت. پارتی دەسەڵاتداری تورکیا (پارتی داد و گەشەپێدان) ئەردۆگانیان کاندیدکردووە. هاوپەیمانی ئۆپۆزسیۆن، کە بە ناوی (هاوپەیمانی نەتەوە) وەیە. لە شەش پارتی ئایدۆلۆژیای جیاواز پێکهاتووە لە: نەتەوەییەکان، ئیسلامییە سیاسییەکان، عیلمانییەکان. لە ڕۆژی دووشەممەی (٦/ ئادار/ ٢٠٢٣) هاوپەیمانی نەتەوە، بە فەرمی (کەمال کلیچدار ئۆغڵو) ی (٧٤) ساڵ، (سەرۆکی (پارتی گەلی کۆماری) یان بۆ ڕکەبەرایەتی ئەردۆگان، بۆ هەڵبژاردنی (سیانزەمین سەرۆک کۆماری) تورکیا کاندیدکرد، لەبەر ئەوەی کە پارتەکەی (جە هە پە) گەورەترین پارتی ئۆپۆزسیۆنە لە تورکیادا.

کەمال کلیچدار، بە ڕەسەن کوردێکی عەلەوییە و خەڵکی شاری (دەرسیم)ە لە باکووری کوردستان. کلیچدار لە ساڵی (٢٠٠٨) دا، وەکو سیاسییەکی بوێر ناوی هاتە ناوانەوە، کە بەبێ ترس گەندەڵییەکانی بنەماڵەی ئەردۆگان و ئەندامانی باڵای حیزبەکەی ئاشکراکرد و بە توندی ڕەخنەی لێیان گرت. کلیچدار سیاسەتمەدارێکی میانڕەوە. تا ئێستا چەند جارێک هەوڵی کوشتنیان داوە.

بەڵام لەو خاڵانەی کە هاوپەیمانی نەتەوە، وەکو نەخشەڕێگای داهاتوویان لەسەری ڕێککەوتن و بڵاویان کردەوە، ئەگەر دەسەڵات بگرە دەست، جێبەجێیان دەکەن. بە هیچ جۆرێک ناوی کوردیان نەهێناوە.

هەندێ لە بەرپرسان و ئەندامانی (هاوپەیمانی نەتەوە) کاندیدکردنی کلیچداریان پێخۆش نەبوو، چونکە کەسایەتییەکی کاریزما نییە. (ئەکرەم ئیمام ئۆغڵو)ی سەرۆکی شارەوانی ئەستەنبوڵ و (مەنسور یاڤاس)ی سەرۆکی شارەوانی ئەنکەرەیان بە شایستەتر دەزانن. هەندێ لە ئەندامانی پارتی

گەلی کەماریش بە پێچەوانەی ئەو ناڕازیانەوە، کەمال کلیچدار بە " گاندی تورکیا " ناودەبەن. کە چەند خەسڵەتێکی بە خەسڵەتەکانی (گاندی ـ سەرۆکی هیندستان) دەشێوێنن. وەکو خاکی و سادەیی.

بەپێی چەند راپرسییەکی جیاواز لەناو خەڵکیدا، رێژەی لایەنگیرانی دەنگدان، بە ئەردۆگان یا بە کلیچدار لە یەکەوە نزیکن. رێژەیەکی زۆری خەڵکی تورکیا بە هۆی داتەپینی ئابووری و دابەزینی نرخی لیرەی تورکی و هەژاری و بێکاری لە لایەکەوە، لایەکی کەشەوە دەسەڵاتی تاکڕەوانەی ئەردۆگان و ستەم و سەرکوتکردنی ئازادی و دیموکراتی و حوکمڕانی میلیتاری و تەشەنەکردنی گەندەڵی و بەندکردنی بە هەزاران کەس، بە توومەتی بە بنەمای هەڵبەستراو. بوومەلەرزەکەی مانگی فێبرواریش هەندەی تر قوڵەکەی خەستر کردەتەوە. خەڵکیەکە بێزار بوونە. چاوەڕوانی حکومەتێکی خزمەتگوزار دەکەن، کە چاکسازی لە سیاسەت و لە ئابووریدا بکات و خەڵکی لە کوێرەوەری رزگاربکات. دکتاتۆری نەمێنێت و هەناسەی ئازادی بدەن.

تا ئێستا شرۆڤەکارانی سیاسی، پێشبینی و رایەکی تەواویان لە سەر ئەوە نییە، کە لە هەڵبژاردنەکانی داهاتووی تورکیادا، کلیچدار یا ئەردۆگان دەتوانێت زۆرینەی دەنگەکانی دەنگدەران، بە رێژەی لە (٥١%) دا بە دەستبهێنیت، بۆ ئەوەی لە خوولی یەکەمدا ببێت بە سەرۆک کۆماری تورکیا.

ئەردۆگان میدیا و راگەیاندن و پارەیەکی زۆری بە بانگەشەی هەڵبژاردن لە بەردەست دایە، هەندێ لە دەوڵەتە ئیسلامییەکان و کەنداوی عەرەبیش، حەزدەکەن ئەردوگان دەربچێت و دژی سیستمی عیلمانین لە تورکیادا. لە چوار بەش بەشێکە کوردیش لە باکووری کوردستان، وەکو ئیسلامی سوونیی ئەقڵ شێراوە، دەنگ بە ئەردۆگان دەدەن.

کەمال کلیچدار، کەمەڵێک بەڵێنی داوە، گەر ببێت بە سەرۆک کۆمار جێبەجێیان دەکات، لە پێش هەموویانەوە، هەڵوەشاندنەوەی سیستمی سەرۆکایەتی و گەڕانەوەی سیستمی پەرلەمانی، چاکسازی ئابووری و سیاسی، خزمەتگوزاری و باشترکردنی ژیانی خەڵکی، نەهێشتنی زوڵم و نادادپەروەری، رێگەهەڵکێشانی دزی و گەندەڵی،.. هتد.

لە رۆژی دوای کاندیدکردنی بە سەرۆک کۆمار، کلیچدار وتی:"ئەمڕۆ بە لەناوبردنی عەرشی ستەمکار زۆر نزیک بووینەتەوە". وتیشی:"ئەردۆگان لە وڵاتدا زیانی بە دیموکرتی گەیاندووە". دەربارەی حوکمڕانیش، وتی:" گەلی خۆشەویستم، پێکەوە

بە ڕاوێژکردن تورکیا بە ڕێوەدەبەین”.

نیازیش وایە کە کلیچدار، بە پێشاندانی سۆزی خۆی بۆ کورد و بە بەدەستهێنانی دەنگەکانی کورد، سەردانی (پارتی گەلانی دیموکرات) بکات کە زۆرینەی ئەندامەکانی کوردن. بەڵام هەردوو هاوسەرۆکی (هەدەپە) مەدحەت سنجار و پەروین بوڵدان پێشتر ڕایان گەیاند، بە دەنگدان بە کاندیدی ئۆپۆزسیۆن بە سەرۆک کۆماری تورکیا مەرجیان هەیە. مەدحەت سنجار و سەلاحەدین دیمرتاش، پێشحاڵی خۆیان بە کاندیدکردنی کلیچدار دەربڕی. بابزانین گفتوگۆی نێوان کلیچدار و هەدەپە بە چی دەگات و چی بەڵێنێک بە کورد دەدەن. ئەگەر بیانەوێت ئەمە هەلێکی باشە بۆ خستنەرووی دۆزی کورد و چارەسەرێکی ئاشتیانە لە ڕێی گفتوگۆوە لە تورکیادا.
بە بۆچوونی زۆر لە شرۆڤەکارانی سیاسی تورک و بیانیش، لەو باوەڕەدان، کە بەبێ دەنگەکانی کورد، نە ئەردۆگان و نە کلیچدار ناتوانن لە خوولی یەکەمدا لە (٥١%)ی دەنگەکان بەدەستبهێنن و ببن بە سەرۆک کۆمار. ئەمەش جێی مەترسییە.

دووریش وەکو هەڵبژاردنەکانی پێشتر، ئەردۆگان بە بانگەشە بۆ پارتەکەی و بۆ خۆی سەردانی شاری ئامەد و وان بکات و بە زەردەخەنەیەکی دروستکراو هەندێ قسەیان بۆ بکات و داوا لە کورد بکات دەنگی پێبدەن. بەڵام بە درێژایی بیست و یەک ساڵی حوکمڕانی دژایەتی کورد، لە کارە لە پێشینەکانی بوو. تا ئەمڕۆش دەستیان لە کورد کوشتن و وێرانکردنی کوردستان، لە ڕۆژئاوا و لە باشووری کوردستان هەڵنەگرتووە.
کەواتە دەنگەکانی کورد کلیلی یەکلایکردنەوەی هەڵبژاردنەکانی تورکیا دەبێت. پارتی گەلانی دیموکرات (هەدەپە) سێیەم پارتە لە تورکیادا، دووەمین پارتی ئۆپۆزسیۆنە، سێیەم کیتلەی پەرلەمانە. پێگە و سەنگ و دەنگی خۆی هەیە. زیاتر لە (١٠%)ی کورسییەکانی پەرلەمانی بەدەستهێناوە. بۆیە کلیچدار و ئەردۆگان و سەرۆکەکانی حیزبەکانی کەش بە هەندی دەزانن. هەر ئەم هۆیەشە کە ئەردۆگان هەوڵی ئەوەی دەدا لە پێش هەڵبژاردنەکاندا (هەدەپە) هەڵبوەشێنێتەوە. حیزبەکەی و حیزبی بزووتنەوەی نەژادپەرست، بە تاوانبارکردنی، گەلێ تاوانی هەڵبەستراوی ناڕاست و بێ بنەمایان داوەتە پاڵ (هەدەپە) و پاڵ پەرلەمانتاران و ئەندامەکانی. هەوڵی ئەوەشیان دا پارێزبەندی لەسەر هەموو پەرلەمانتارانی (هەدەپە) هەڵبگرن. بە

ئەوەی بیانگرن. چونکە نەیانتوانی بە چاوسوورکردنەوە و بە هەڕەشە، دەمیانیان پێ دابخەن و وسکتیان بکەن، لە هەڵماڵین و پرۆتستۆکردنی ئەو هەموو تاوان و پێشێلکارییە قێزەوەنانەی کە دژ بە گەلی کوردمان کران و دەکرێن.
پێویستە کورد بەوەش نەخەڵەتی کە (کەمال کلیچدار) بە ڕەسەن کوردە و خەڵکی شاری دەرسمی باکووری کوردستانە، یا بە بەڵێنەکانی، ئەوەیان هیچ کە خۆی بە کورد نازانێت.. (تورگۆت ئۆزال) یش _ سەرۆکێکی پێشووی تورکیا _ کورد بوو. (تەها جەزراوی) ش کورد بوو. ئەتاتورکیش بەڵێنی شەرەفی بە کورددا، کە چی داوا و مافێکتان هەیە بە زیادەوە جێبەجێیان دەکەم. بەڵام کە دەسەڵاتی وەرگرت و خۆی قایمکرد، بە دڕندەترین شێوە کەوتە ڕەشەکوژی و ژینۆسایدکرنی کورد، تەنانەت لە شۆڕشی ئارارات (شۆڕشی چیای ئاگری) و لە (شۆڕشی دەرسیم) دا، لە شاری (ئاگری) و لە شاری (دەرسیم) دا و لە شارۆچکە و دێیەکانی دەڤەرەکانی تری باکووری کوردستان، زۆر دڕندانە ژینۆسایدی کوردیان کرد، تەنانەت منداڵانی ناو لانکی کوردیان سەربڕین. نکووڵییان لە بوونی نەتەوەی کورد کرد و زمانی کوردییان قەدەغەکرد. سیاسەتی وێرانکردن و خاکی سووتماکیان لە کوردستاندا جێبەجێکرد. چی ناشێت بە کوردیان کرد. تا ئەمڕۆش زۆربەی سەرکردە سیاسییەکانی تورکیا، هەڵگری ڤایرۆسی ڕەگەزپەرستین و لە تورک زیاتر هیچ نەتەوەیەکی تر بە شایستەی ژیان و مان نازانن.

سەدامی گۆڕبەگۆڕیش، بەڵێنی جێبەجێکردنی مافەکانی کوردی دا، بەڵام بە ئەوپەڕی نامەردییەوە، کەوتە ڕەشەکوژی و ژینۆساید و ئەنفالکردن و ژەهربارانکردنی کورد و وێرانکردنی کوردستان و بە عەرەبکردن و گۆڕینی دیمۆگرافیای کوردستان. کەواتە بەڵێنی داگیرکەران تەنیا بۆ خەڵەتاندن و سوود وەرگرتنە لە کات. ڕەفتار و کردەوەکانیان بە پێچەوانەی بەڵێن و قسەکانیانەوەن. بەداخەوە کە سەرکردەکانی کورد هەرگیز وانە و پەندیان وەرنەگرتوون و نەیانتوانیوە نیازی گڵاوی ناخی داگیرکەران و نەیارانی گەلەکەمان، بە وردی بخوێننەوە. دووبارە و دەبارە هەر خەڵەتاون و هەڵدەخەڵەتێن. چونکە لە هونەر و لە گەمەی سیاسەتدا، نابەڵەد و کەڵەوارن.

کەمێک لە ناوەڕۆکی بابەتەکمان لاماندا، بەڵام وەکو دەڵێن قسە قسەی بەدوادا دێت. مەبەستیشم ئەوەیە، کە چتر دەنگدەرانی

کوردمان لە باکووری کوردستان، بە بەڵێنی درۆ و بە زەردەخەنی دروستکراوی پاڵێوراوانی سەرۆک کۆماری تورکیا نەخەلەتێن. گەر راست دەکەن، کورد کرداری لێیان دەوێت، نەک بەڵێن و درۆ. وەکو دەڵێن: هەندێ لە سەرکردە سیاسییە بەربژێرەکان، بەڵێنی دروستکردنی پردێک لەسەر رووبار لە شوێنێکدا دەدەن، کە ئەو شوێنە رووباری لێ نییە.